

PROGRAMACIÓN DE
HISTORIA DA MÚSICA E DA DANZA
2º DE BACHARELATO
IES DAVID BUJÁN
CURSO 2019-2020

PROFESORA: RUTH PÉREZ TORRES

ÍNDICE

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN
2. CONTRIBUCIÓN ÁS COMPETENCIAS CLAVES
- 2.1 CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES DA MATERIA QUE FORMAN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS
3. CONCRECIÓN OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS CLAVE P
4. GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA
5. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN DAS UNIDADES DIDÁCTICAS
6. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS
7. MATERIAIS E RECURSOS
8. AVALIACIÓN
 - 8.1 CRITERIOS DE AVALIACIÓN
 - 8.2 PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
 - 8.3 CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN
9. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE
10. DISEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS A ADOPTAR
11. MEDIDAS DE ATENCIÓN A DIVERSIDADE
12. ELEMENTOS TRANSVERSAIS
13. CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR
14. CONTRIBUCIÓN AO PLAN INTEGRACIÓN DAS TIC
15. CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA
16. ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS
17. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

A disciplina musical ha de contribuír ao desenvolvemento das capacidades do alumno; o seu carácter formativo reside en que contribúe a educar e desenvolver a sensibilidade artística, e propicia un mellor coñecemento do mundo.

O enfoque que se lle dará á música na ESO baséase fundamentalmente na idea da música como percepción, como coñecemento vital nel que se asocian experiencias musicais anteriores coa nova información, a actitude de escoita e memorización xunto coa predisposición á audición.

O que se pretende fundamentalmente é que o alumno adquira ao longo do curso os coñecementos básicos para comprender a música (audición, expresión e linguaxe musical), para poder contextualizar as creacións musicais na historia e para ser capaces de relacionala con outras linguaxes e manifestacións artísticas.

A música, constitúe unha linguaxe específica, mediante a cal comunicámonos e desenvolvemos as nosas capacidades expresivas. Este área forma parte indispensable dunha educación que pretende o desenvolvemento integral das persoas; e resulta moi beneficiosa para o alumno xa que a través dela se potencia o desenvolvemento de habilidades técnicas e psicomotrices, cultura, valoración crítica, vivencia estética, maior sensibilización etc. Desde esta área preténdese :

- Espertar o interese dos alumnos por esta manifestación artística, superando os prejuicios establecidos ás veces por descoñecemento.
- Capacitar ao alumno para que desenvolva os seus propios gustos, e que poida elixir libremente a súa música.
- Proporcionarlle unha educación musical adecuada que lle permita gozar do feito musical e axúdelle a establecer paralelismos entre a música e o resto das manifestacións artísticas.

CONTEXTUALIZACIÓN

O Concello de Cambre está dentro da área de influencia metropolitana da Coruña; conta cunha extensión de 41 Km² organizadas en 12 parroquias. É un dos oito municipios galegos que non deixa de ver medrar a súa poboación, que é en este momento de 24.191 habitantes agrupados nas 12 parroquias distribuídas en máis de 120 núcleos de poboación chamados aldeas ou lugares. Coa excepción das parroquias de O Temple e Cambre, que constitúen zonas urbanas, as restantes teñen un marcado carácter rural.

A actividade ocupacional ata os anos 70 adicábase á agricultura, desde entón prodúcese un crecemento do sector servicios acompañado por outro máis

moderado das actividades industriais. Hoxe en día o sector máis importante é o terciario (48,61%), seguido do secundario (43,42) e o primario (8,97%) centrado no minifundismo.

O desenvolvemento do sector industrial é discreto, vese impulsado pola creación do polígono industrial do Espírito Santo, na que predomina o comercio maiorista e os depósitos de grandes fábricas, máis que a pura produción. O sector servicios, o de maiores expectativas, desenvolve actividades como o comercio e a hostelería que empregan a casi o 50% da poboación. Séguelle en importancia o transporte, a educación e a saúde. Un dos servicios máis importantes é o do automóbil, a alimentación é unha actividade fortemente representada.

Características socioeconómicas e culturais do contexto:

Trátase dun alumnado que ven dun ambiente suburbano e rural, onde existen familias nas que polo menos dous dos seus constituíntes teñen un traballo fixo, outras con traballo temporais pouco cualificados, e algúns casos: familias con graves problemas económicos na que ningún do dous proxenitores están a traballar, o desestructuradas, onde os alumnos queda a cargo dos avós, ou familias en réxime de acollida.

No que respecta ao **Concello**, existen:

Dúas Escolas de Música: "Sementeira" de titularidade privada e subvencionada polo Concello, que oferta frauta, piano, guitarra, gaita, percusión, saxofón, clarinete, trompeta, tromba, trombón, bombardino, tuba, no que se poden apuntar as rapazas e rapaces desde os 8 anos; e a Escola de Música e baile "As Mariñas" que oferta baile, gaita e canto. En educación dispoñemos dunha Escola Infantil Municipal e varias de titularidade privada, 4 CEIP adscritos aos dous IES da zona, O Afonso X O sabio situado na Barcala e o noso.

Múltiples instalacións deportivas: 4 pabellóns polideportivos, 4 campos de fútbol, 3 piscinas municipais, 12 pistas polideportivas distribuídas nas distintas parroquias. E outras instalacións como 2 locais de usos múltiples en A Barcala e en Cecebre.

Unha Axencia de desenvolvemento local cunha variedade de programas de fomento de emprego en marcha (Xerme, Pérttega e Terra das Mariñas), constitúe unha entidade colaboradora do Servicio Galego de Colocación da Xunta, homologada para a impartición de cursos do plan FIP e cursos do Fondo Social Europeo.

Os Servizos Sociais de atención primaria constan de 1 coordinadora, 1 traballadora social, 1 educadora social, 4 traballadoras familiares, 1 monitora para a 3ª idade, 1 preparadora laboral, e desenvolven os seguintes programas: voluntariado, información, orientación e asesoramento, programa de familias, inserción social.

O OMIX (Ofinina Municipal de Información Xuvenil) se pon en marcha como centro dinamizador de iniciativas xuvenís que desenvolve programas entre outros como: sendeirismo, rutas aventureiras, cursos, asesoramento de asociacións xuvenís, etc.

No que respecta ao **centro**: o IES comeza a funcionar no curso 1990/1991. Na vila hai outro IES que oferta ciclos formativos de grao medio e superior.

O centro conta ademáis das instalacións propias dun IES, coas seguintes: un aula de informática, unha biblioteca, unha sala de servizos múltiples, e unha cafetería.

O horario do IES é de luns a venres pola mañá de 08,30h a 14,10h e as tardes do luns de 4,30h a 6,10h para a ESO e bacharelato, nas sesións da mañá hai dous recreos, un de 10,10 a 10,30 e outro de 12,10 a 12,30h.

O claustro está composto por 43 profesores, distribuídos nos departamentos seguintes: inglés, normalización, educación física, galego, relixión, bioloxía, física e química, matemáticas, tecnoloxía, lingua castelá, ciencias sociais, francés, educación plástica, música, orientación, latín, grego, economía, filosofía.

En canto as MAD, na actualidade desenvólvense a exención de francés, agrupamentos flexibles para as materias de LC, LG e M que ocupa o 100% do horario da materia, no centro hai escolarizados alumnos con NEAE que teñen elaboradas ou as precisan para este curso AC.

En canto o persoal non docente conta con dous subalternos, un administrativo e 3 limpiadores/as (un delas contratada a media xornada)

Centros adscritos

- Contamos con dous CEIP adscritos con orientadora propia, o CEIP Gonzalo Torrente Ballester de Sigrás e o CEIP Emilio de Brexo Lema.

No IES estudan 418 alumnos, e no que respecta ao **Departamento de música** ten uns 190 alumnos aproximadamente repartidos da seguinte forma,:

- 2º ESO: 3 grupos.
- 3º ESO: 3 grupo.
- 4º ESO: 1 grupo.
- 1º Bacharelato, 1 grupo.
- 2º de Bacharelato: 2 grups.

En canto aos recursos persoais;este Departamento está constituído por: Ruth Pérez Torres, que actúa en calidade de Xefe de Departamento e profesor numerario, impartindo clase en todos os niveis e grupos existentes agás, seis horas

de 2º de ESO cuxas clases adscribíronse a Francisco que completa os eu horario con 12h de Filosofía.

2. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA DE MÚSICA Á ADQUISICIÓN DAS COMPETENCIAS CLAVE

A Recomendación 2006/962/EC, do 18 de decembro de 2006, do Parlamento Europeo e do Consello, sobre as competencias clave para a aprendizaxe permanente recolle que "as competencias clave son aquelas que todas as persoas precisan para a súa realización e o seu desenvolvemento persoal, así como exercer a cidadanía activa, incorporarse á vida adulta de xeito satisfactorio e ser capaz de desenvolver unha aprendizaxe permanente ao longo da vida.

Preténdese que o alumnado adquira unhas determinadas competencias básicas; a adquisición das mesmas levarase a cabo de forma progresiva e de xeito integrador nos distintos cursos da ESO. Os obxectivos e contidos establecidos ao longo das etapas da ESO e do BACHARELATO perseguen asegurar o desenvolvemento destas competencias. Asemade os criterios de avaliación destas etapas constitúen os referentes para valorar o progreso na adquisición das mesmas.

Coas materias do currículo pretender que todos vos alumnos/as alcancen vos obxectivos educativos e, consecuentemente, tamén que adquiran estas competencias básicas, aínda que é certo, que cada unha das áreas contribúe ao desenvolvemento de diferentes competencias e de diferentes xeitos.

O currículo de Música para a Educación Secundaria Obrigatoria artículase ao redor de dous eixos fundamentais, percepción e expresión, vinculados á súa vez, e de forma directa, coa adquisición dunha cultura musical básica e necesaria para todos vos cidadáns.

A percepción refírese ao desenvolvemento de capacidades de discriminación auditiva, de audición activa e de memoria comprensiva da música, tanto durante ou desenvolvemento de actividades de interpretación e creación musical como na audición de obras musicais en vivo ou gravadas.

A expresión alude ao desenvolvemento de todas aquelas capacidades vinculadas coa interpretación e a creación musical. Ademais, pretender establecer puntos de contacto entre ou mundo exterior e a música que se aprende nas aulas, establecendo as canles necesarias para estimular o desenvolvemento da percepción, a sensibilidade estética, a expresión creativa e a reflexión crítica, chegando a un grao de autonomía tal que posibilite a participación activa e informada en diferentes actividades vinculadas coa audición, a interpretación e a creación musical.

Respecto á **competencia en comunicación lingüística, (CCL)** a música contribúe, do mesmo xeito que outras áreas, a enriquecer os intercambios comunicativos, e á adquisición e uso dun vocabulario musical básico. Tamén colabora coa integración da linguaxe musical e da linguaxe verbal e coa valoración do enriquecemento que a dita interacción xeral.

Dende o punto de vista da **competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT)**, a música realiza a súa achega á mellora da calidade do ambiente identificando e reflexionando sobre o exceso de ruído, a contaminación sonora e o uso indiscriminado da música, co fin de xerar hábitos saudables.

Ao mesmo tempo os contidos relacionados co uso terapéutico da música ou co uso correcto da voz e do aparello respiratorio, non só para conseguir resultados musicais óptimos, senón tamén para previr problemas de saúde, inciden no desenvolvemento desta competencia.

En canto á **competencia matemática**, a música contribúe poñendo en evidencia a necesidade do manexo de principios matemáticos para a comprensión dos elementos básicos da linguaxe musical: a relación entre as distintas figuras, o compás, o timbre ou as agrupacións dos sons en distintos tipos de escalas. Por outra parte non podemos esquecer a relación que teñen coas matemáticas e a física correntes musicais como a música aleatoria, algorítmica, a estocástica e a fractal.

A música tamén contribúe de xeito directo ao desenvolvemento do tratamento da información e **da competencia dixital (CD)**. O uso dos recursos tecnolóxicos no campo da música posibilita o coñecemento e dominio básico do hardware e o software musical, os distintos formatos de son e de audio dixital ou as técnicas de tratamento e gravación do son relacionados, entre outros, coa produción de mensaxes musicais, audiovisuais e multimedia.

Favorece, así mesmo, o seu aproveitamento como ferramenta para os procesos de autoaprendizaxe e a súa posible integración nas actividades de lecer. Ademais a obtención de información musical require de destrezas relacionadas co tratamento da información aínda que desde esta materia, merece especial consideración o uso de produtos musicais e a súa relación coa distribución e os dereitos de autor.

A música tamén contribúe ao desenvolvemento da **competencia para aprender a aprender (CAA)**, potenciando capacidades e destrezas fundamentais para unha aprendizaxe guiada e autónoma como a atención, a concentración e a memoria, á vez que desenvolve o sentido da orde e da análise.

Así mesmo, tamén se traballa esta competencia mediante a escoita reiterada das audicións musicais, para chegar a coñecer unha obra, recoñecela, identificar os seus elementos e «apropiarse» dá mesma; tomando conciencia das propias

posibilidades, e utilizando estratexias de aprendizaxe para xestionar e controlar eficazmente as actividades de interpretación musical e de adestramento auditivo, e mantendo a autoconfianza non éxito dá propia aprendizaxe, ou que permitirá manter a motivación durante ou tempo prolongado que require ou traballo.

No que repecta ás **competencias sociais e cívicas (CSC)**, a música contribúe mediante a participación en actividades musicais e de movemento de distinta índole, especialmente as relacionadas coa interpretación e creación colectiva que requiren dun traballo cooperativo colabora na adquisición de habilidades para relacionarse cos demais.

A participación en experiencias colectivas, musicais e de movemento dá a oportunidade de expresar ideas propias, valorar as dos demais e coordinar as súas propias accións coas doutros integrantes do grupo responsabilizándose na consecución dun resultado.

Non pode esquecerse tampouco que a organización e realización de actividades musicais no centro escolar require a utilización de habilidades sociais para traballar en equipo co fin de levar a cabo un proxecto común: poñerse no lugar doutro, valorar as ideas dos demais, dialogar, negociar e traballar de forma cooperativa e flexible para un ben común.

A materia de música contribúe de forma directa ao desenvolvemento da competencia do **sentido iniciativo e espírito emprendedor (CSIEE)**, mediante o traballo colaborativo e a habilidade para planificar e xestionar proxectos. A interpretación e a composición son dous claros exemplos de actividades que requiren dunha planificación previa e de toma de decisións para obter os resultados desexados.

Por outra banda, naquelas actividades relacionadas especialmente coa interpretación musical, desenvólvense capacidades e habilidades tales como a perseveranza, a responsabilidade, a autocrítica e a autoestima, sendo estes factores clave para a adquisición desta competencia.

En último lugar, a música contribúe á adquisición da **competencia da conciencia e expresións culturais (CCEC)** en todos os aspectos que a configuran. Fomenta a capacidade de apreciar, comprender e valorar críticamente diferentes manifestacións culturais e musicais, a través de experiencias perceptivas, expresivas e do coñecemento de músicas de diferentes culturas, épocas e estilos.

A toma de contacto cunha ampla variedade de músicas, tanto do pasado como do presente, favorece a comprensión de diferentes culturas e da súa contribución á sociedade en que vivimos, fomentando a valoración das distintas achegas e a percepción da progresiva fusión de estilos e culturas que se está a realizar nesta arte. A reflexión sobre a presenza incesante da música nas nosas vidas, sobre o uso que dela se fai na publicidade e noutros medios como elemento de manipulación

emotiva, e sobre o seu papel na economía e na creación de novas profesións, desenvolve a valoración crítica e a comprensión da realidade.

Pode potenciar así, actitudes abertas e respectuosas e ofrecer elementos para a elaboración de xuízos fundamentados respecto das distintas manifestacións musicais, establecendo conexións con outras linguaxes artísticas e cos contextos social e histórico os que se circunscribe cada obra.

CONSIDERACIÓNS PRELIMINARES

Dada a complexidade e a amplitude dos contidos da materia a comisión considera necesario establecer unha priorización dos mesmos, segundo os seguintes criterios:

- a) Importancia de formas e compositores no desenvolvemento da Historia da Música Occidental
- b) Mostra significativa destes contidos desde os primeiros tempos da era cristiá ata os nosos días.

A segunda premisa a ter en conta á hora de formular o modelo de exame é a modalidade deste; o feito de que se pretenda a comprensión do feito musical na súa totalidade supón que un dos eixes fundamentais do exame sexa a audición, ó pretender, seguindo os obxectivos marcados no Real Decreto 3474/2000, que haxa unha comprensión auditiva o máis completa posible a través do documento sonoro.

Así, pois, as audicións que formarán parte do exame estarán necesariamente entre as relacionadas a continuación, e serán o eixe fundamental para comprender os coñecementos explicados no apartado teórico.

2.1 CONCRECIÓNS DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES QUE FORMAN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS.

Competencia linguística

- Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.
- Expón de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas.
- Domina o vocabulario e a terminoloxía científica aplicados á música e á danza.
- Elabora una análise de texto de xeito ordenado e metódico, sintetizando as ideas, distinguindo a información principal da secundaria e usando un vocabulario técnico acorde.

- Transmite certeza e seguridade na comunicación das ideas, e dominio do tema de investigación.
- Domina o vocabulario e a terminoloxía científica aplicados á música e á danza.

Competencia dixital

- Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación, así como distintos medios e soportes técnicos.
- Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación, así como distintos medios e soportes técnicos.

Competencia da conciencia das expresións culturais

- Contextualiza as obras no seu momento histórico ou estilístico.
- Identifica e sitúa cronoloxicamente os diferentes períodos da historia da música e da danza.
- Coñece e describe as obras e os autores máis representativos dos períodos traballados.
- Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.

Competencia do sentido iniciativo e o espírito emprendedor

- Realiza desde unha perspectiva persoal unha valoración estética e crítica dunha obra concreta ou dunha interpretación dela.
- Consulta e contrasta as fontes de información adecuadas para a elaboración dos comentarios.
- Expón de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas.
- Comprende e explica a complexidade do fenómeno artístico, e extrae conclusións propias con base nos coñecementos adquiridos na materia.
- Elabora una análise de texto de xeito ordenado e metódico, sintetizando as ideas, distinguindo a información principal da secundaria e usando un vocabulario técnico acorde.
- Transmite certeza e seguridade na comunicación das ideas, e dominio do tema de investigación.

3. CONCRECIÓN DE OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTANDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS CLAVE HISTORIA DA MÚSICA E DA DANZA, 2º BACH.

Neste apartado aparece reflectido en **negrita**, aqueles estándares de aprendizaxe, que constitúen o grao mínimo para superar a materia

Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato				
Obxect	Contidos	Craterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Compete
Bloque 1. Percepción, análise e documentación				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ i ▪ d ▪ n ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. escoita, visión e análise de obras de música e danza representativas de cada período, procedentes doutras culturas o de manifestacións urbanas actuais, apreciando as súas características formais, estéticas e estilísticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Expresar xuízos persoais mediante unha análise estética ou un comentario crítico a partir da audición ou a visión e a análise dunha obra determinada, considerando aspectos técnicos, expresivos e interpretativos, utilizando os coñecementos adquiridos e a terminoloxía apropiada. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMDB1.1.1. Realiza desde unha perspectiva persoal unha valoración estética e crítica dunha obra concreta ou dunha interpretación dela. ▪ HDMB1.1.2. Domina o vocabulario e a terminoloxía científica aplicados á música e á danza. ▪ HDMB1.1.3. Consulta e contrasta as fontes de información adecuadas para a elaboración dos comentarios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CMCC ▪ T ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ i ▪ n ▪ e ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. A obra artística no seu contexto histórico. ▪ B1.3. Seguimento de fragmentos musicais escritos en diferentes notacións para unha mellor comprensión das características da obra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Situar cronoloxicamente unha obra, tras a súa escoita ou a súa visión e análise, ou comparar obras de similares características, representativas dos estilos ou as escolas principais, e sinalar semellanzas e diferenzas entre elas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HDMB1.2.1. Identifica e sitúa cronoloxicamente os diferentes períodos da historia da música e ▪ HDMB1.2.2. Coñece e explica as principais características dos estilos, os xéneros ou as escolas, e detecta as diferenzas entre varias obras. ▪ HDMB1.2.3. Contextualiza a obra no seu momento histórico e/ou estilístico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Elaboración de conclusións e valoracións estéticas propias, relacionando a música e a danza con outros aspectos do contexto en que se crearon, e seleccionando información procedente de diversas fontes sobre autorías e obras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Identificar as circunstancias culturais ou sociolóxicas que poidan incidir no desenvolvemento evolutivo das épocas, os estilos ou os/as autores/as máis representativos/as da historia da música e da danza. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HDMB1.3.1. Comprende e explica a complexidade do fenómeno artístico, e extrae conclusións propias con base nos coñecementos adquiridos na materia. ▪ HDMB1.3.2. Entende e explica a función das obras e a influencia na sociedade e noutras disciplinas artísticas no momento da súa creación. ▪ HDMB1.3.3. Comprende e describe o proceso creativo de músicos/as e coreógrafos/as. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Lectura e comentario crítico de textos literarios-musicais e relativos á danza. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Analizar textos relativos á música ou á danza. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMDB1.4.1. Describe as formulacións plasmadas polo/pola autor/a do texto, en relación coas correntes estéticas e estilísticas dunha época concreta. ▪ HMDB1.4.2. Elabora unha análise de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> texto de xeito ordenado e metódico, sintetizando as ideas, distinguindo a información principal da secundaria e usando un vocabulario técnico acorde. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Estudo da música e da danza como soporte literario e como medio de intensificación dramática. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Explicar, a partir dun exemplo proposto, a través dunha análise ou dun comentario, a utilización da música e da danza como soporte dun texto literario ou como medio de intensificación dramática en óperas, ballet, cine ou teatro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMDB1.5.1. Comprende e explica o papel da música e da danza, e o xeito en que se relaciona con outras artes, para configurar xunto a elas unha obra artística total. ▪ HMDB1.5.2. Explica a utilización que se fixo da música nunha situación concreta. ▪ HMDB1.5.3. Selecciona pezas musicais para sonorizar ou ambientar situacións artísticas concretas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ l ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.7. Documentación: recursos bibliográficos e ferramentas de consulta; fontes musicais, audiovisuais, iconográficas e sonoras. ▪ B1.8. Elaboración de argumentacións e xuízos persoais, utilizando o léxico e a terminoloxía específica e xeral, sobre obras e textos relacionados coa música ou a danza, coas correntes estéticas ou cos autores e as autoras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Elaborar traballos de investigación, individuais ou en grupo, sobre algún aspecto determinado e relativo á música, a danza, a literatura ou a estética da arte de calquera época. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMDB1.6.1. Transmite certeza e seguridade na comunicación das ideas, e dominio do tema de investigación. ▪ HMDB1.6.2. Selecciona correctamente temas obxecto de investigación, establecendo prioridades e superando con creatividade os obstáculos que vaian xurdindo. ▪ HMDB1.6.3. Asume con responsabilidade o seu papel no traballo en grupo, tomando as decisións pertinentes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMDB1.6.4. Expón as súas reflexións sobre o proceso de investigación e elabora conclusións sobre o procedemento establecido, a repartición do traballo, as conclusións obtidas e unha posible continuación da investigación, facendo explícitas as súas impresións persoais sobre a experiencia. ▪ HMDB1.6.5. Expón de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas. ▪ HMDB1.6.6. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación, así como distintos medios e soportes técnicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CD ▪ CAA
Bloque 2. A música e a danza da Antigüidade á Idade Media				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ g ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Música sacra. Canto gregoriano: características, orixe e evolución. Nacemento e evolución da polifonía: Ars Antiqua e Ars Nova. O Código Calixtino. ▪ B2.2. Música profana: xograres e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Identificar, a través da audición ou da visión, obras da Idade Antiga e medievais, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando a súa pertenza a este período histórico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMDB2.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL

<ul style="list-style-type: none"> ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> goliardos. ▪ B2.3. Instrumentos medievais. ▪ B2.4. A danza na Antigüidade: Exipto, Mesopotamia e Persia, pobo hebreo e Creta. ▪ B2.5. A danza na Antigüidade clásica. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMDB2.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD
	<p>Grecia. Traxedia grega.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. A danza na Idade Media. Danza e Igrexa. Carola, danza mesurada, momería e danza macabra. 			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. Fontes iconográficas. Iconografía pétreo en Galicia e códices afonsinos. ▪ B2.8. Lírica galaico-portuguesa. Afonso X o Sabio. ▪ B2.9. Contexto histórico, social e cultural no que se desenvolveron a música e a danza na Antigüidade e na Idade Media. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Relacionar a historia da música e da danza na Idade Antiga e na Idade Media, así como as súas obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMDB2.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autora determinada, establecendo xuízos críticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCL
	Bloque 3. O Renacemento			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ g ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Polifonía renacentista: características e procedementos compositivos. Polifonía relixiosa. ▪ B3.2. Música da Reforma e da Contrarreforma. Música vocal profana: madrigal e estilo madrigalesco. Principais polifonistas. ▪ B3.3. O Renacemento en España: música vocal profana (vilancico e romance). Polifonistas do século de ouro: Tomás Luis de Victoria. ▪ B3.4. Música instrumental en España. Organoloxía. Fontes de estudo. ▪ B3.5. Danzas de corte: tipos e características. ▪ B3.6. Nacemento e evolución do Ballet de Corte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Identificar obras do renacemento, a través da audición ou da visión, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando a súa pertenza a este período histórico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMDB3.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. ▪ HMDB3.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ↳ Música da Reforma e da 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Relacionar a historia da música 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMDB3.2.1. Analiza a complexidade 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA

<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ n ▪ p 	<p>Contrarreforma. Música vocal profana: madrigal e estilo madrigalesco. Principais polifonistas.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. O Renacemento en España: música vocal profana (vilancico e romance). Polifonistas do século de ouro: Tomás Luis de Victoria ▪ B3.4. Música instrumental en España. Organoloxía. Fontes de estudo. 	<p>ca e da danza do Renacemento, así como as súas obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período.</p>	<p>de de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCL
Bloque 4. O Barroco				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ g ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Música no Barroco: características, periodización e escolas. ▪ B4.2. Nacemento da ópera. Ópera seria e ópera bufa. ▪ B4.3. Música e relixión: cantata, oratorio e paixón. ▪ B4.4. Formas instrumentais: orixe, características e evolución. ▪ B4.5. Organoloxía. Tipoloxía da orquestra barroca. ▪ B4.6. Ópera Ballet, Comedia Ballet e outros xéneros no Barroco. ▪ B4.7. Real Academia de Danza en París. Chegada do profesionalismo á danza. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Identificar obras do barroco, a través da audición ou da visión, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando a súa pertenza a este período histórico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMDB4.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. ▪ HMDB4.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ h ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.8. Música barroca en España. Música vocal sacra e profana. Teatro musical: ópera e zarzuela. Música instrumental. Música nas catedrais galegas. ▪ B4.9. Principais compositores e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Relacionar a historia da música e da danza do barroco, así como as súas obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMDB4.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCL
	<p>persoa compositora.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.10. Danzas cortesás do Barroco. Ballet de Luís XIV. Música escénica. 			
Bloque 5. O Clasicismo				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ g ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Estilo Galante e Escola de Mannheim. ▪ B5.2. Formas instrumentais: orixe, características e evolución. ▪ B5.3. Música sinfónica e de cámara. Música vocal: reforma de Gluck. Ópera bufa e ópera seria. ▪ B5.4. Principais compositores clásicos: Haydn, Mozart e Beethoven. ▪ B5.5. Organoloxía: o piano e o cuarteto de corda; evolución da orquestra. ▪ B5.6. Ballet de acción. Noverre e outros reformadores. Novos aspectos do espectáculo. Estética. Innovacións da posta en escena. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Identificar obras do clasicismo, a través da audición ou da visión, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando a súa pertenza a este período histórico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMDB5.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. ▪ HMDB5.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD

<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ h ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.7. Clasicismo en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Relacionar a historia da música e da danza do Clasicismo, así como as súas obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMDB5.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCL
Bloque 6. O Romanticismo, o Nacionalismo e o Posromanticismo				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Romanticismo. - Orquestra romántica. Formas sin- 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Identificar obras do Romanticismo, o Nacionalismo e o Posromanticismo, a través da audición ou 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMDB6.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ m ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> fónicas. Sinfonía, concerto e música programática. - Piano romántico. Música de cámara. - Ópera. Tendencias. Evolución da ópera como espectáculo. Verismo. - Lied. Composición no Romanticismo e no Posromanticismo. ▪ B6.2. Orixe e significado dos nacionalismos musicais: escolas e estilos. Figuras representativas da composición. ▪ B6.3. Rexurdimento musical en Galicia: música instrumental e vocal. ▪ B6.4. Ballet romántico: xénese e desenvolvemento; principais obras e figuras. ▪ B6.5. Período posromántico no ballet. Principais obras e figuras do ballet imperial ruso. ▪ B6.6. Danza española. Orixe e 	<ul style="list-style-type: none"> da visión, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando a súa pertenza a este período histórico. 	<ul style="list-style-type: none"> máis importantes das obras propostas. ▪ HMDB6.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ h ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.7. Música na España do século XIX. Zarzuela. Música galega: principais compositores. ▪ B6.8. Influencia da literatura na música. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2.. Relacionar a historia da música e da danza no Romanticismo, o Nacionalismo e o Posromanticismo, así como as súas obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMDB6.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCL
Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato				
Obxect	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competenc
Bloque 7. Primeiras tendencias modernas				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ g ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Impresionismo: características musicais e figuras representativas. ▪ B7.2. Segunda Escola de Viena: Do Posromanticismo ao Dodecafonismo: composición e técnicas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Identificar obras do Impresionismo, o Expresionismo e outros movementos da primeira metade do século XX, a través da audición ou da visión, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMDB7.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL

<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Neoclasicismo. Representantes principais da composición. Stravinski. ▪ B7.4. Teatro musical europeo e americano a comezos do século XX. ▪ B7.5. Orixe e desenvolvemento da música de jazz. ▪ B7.6. Concepcións da orquestra no século XX. 	<p>súa pertenza a este período histórico.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMDB7.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ h ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.7. Ballets rusos. Diaghiliev (coreógrafos, compositores e escenógrafos). Danza moderna ▪ B7.8. Novas linguaxes no século XX. O século dos ismos: Surrealismo, Expresionismo, etc. ▪ B7.9. Desenvolvemento da danza moderna nas primeiras décadas do século XX. ▪ B7.10. Música en España na primeira metade do século. Falla e a Xeración do 98. Xeración da República. ▪ B7.11. Música galega. Figuras representativas da época: no século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.2. Relacionar a historia da música e da danza da primeira metade do século XX, así como os seus movementos artísticos e as obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMDB7.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCL

Bloque 8. Música e Danza na segunda metade do século XX.				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ m ▪ n ▪ l ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.1. Serialismo Integral. ▪ B8.2. Vangardas. Indeterminación e aleatoriedade. Novas grafías. Música electroacústica e música concreta. ▪ B8.3. Postserialismo. ▪ B8.4. Música de vangarda española: Xeración do 51. Música galega. Autores/as contemporáneos/as. ▪ B8.5. Música e danza popular moderna: jazz, pop e rock. ▪ B8.6. Danza contemporánea. Evolución e expansión na segunda metade do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.1. Identificar obras pertencentes aos movementos estilísticos da segunda metade do século XX, a través da audición ou da visión, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando o seu pertenza a este período histórico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMDB8.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. ▪ HMDB8.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ h ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.7. Cante e baile flamenco. ▪ B8.8. Música e danza popular galega ▪ B8.9. Importancia da música cinematográfica, publicitaria e de ambientación. A danza no cine. ▪ B8.10. Novos instrumentos. Novas tecnoloxías aplicadas á música. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.2. Relacionar a historia da música e da danza da segunda metade do século XX, así como os seus movementos artísticos e as obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMDB8.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCL
Bloque 9. A música tradicional no mundo.				

<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ n ▪ l ▪ g ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.1. Danza e música exótica, étnica, folclórica e popular. Música e danza popular galega. ▪ B9.2. Función social da música e a danza: ritos, tradicións e festas. ▪ B9.3. Características da música e da danza: ritmo, melodía, morfolo- 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.1. Identificar obras da música tradicional, a través da audición ou da visión, e describir os seus trazos máis característicos, distinguindo estilos, estéticas e usos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HMDB.9.1.1. Coñece e describe as principais características da música e da danza tradicional, distinguindo estilos de canto, melodías, escalas, texturas e ritmos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD
---	---	--	--	---

4. GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA

- Evolución da música occidental ó longo da historia, principais períodos, cronoloxía, características máis relevantes, principais formas e compositores.
- Escoita activa de obras representativas de cada período histórico, apoiadas por actividades globalizadoras.
- Seguimento de partituras para unha maior comprensión das características da obra escoitada
- Utilización de forma correcta a terminoloxía específica da área de Música, co fin de comunicar aos demais opinións persoais e poder realizar análises e xuízos de valor sobre diferentes feitos musicais.
- Lectura correcta de fragmentos ou pezas musicais sinxelas como apoio ás tarefas de interpretación e audición; recoñecendo os diferentes elementos da linguaxe musical a partir da lectura das devanditas partituras ou audicións.
- Recoñecemento e retención na memoria das relacións entre diferentes elementos sonoros a partir da audición, e identificar as características que definen un estilo determinado.
- Investigación e análise das obras musicais que sexan un claro exemplo das formas máis características de cada estilo musical, mostrando interese por coñecer o contexto social e cultural no que se cre a dita obra.
- Dedución a partir da análise dunha partitura ou audición, os elementos que a configuran como medio de identificación e localización estilística.
- Desenvolvemento dunha actitude de respecto cara ás diferentes opinións e criterios estéticos que definen unha obra musical.
- Reconecemento das texturas: monofónica, homofónica e polifónica.

5. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN POR UDs.

PRIMER TRIMESTRE

Tema 1: IDADE MEDIA

1. O canto gregoriano. Características, orixe e evolución.
2. Nacemento e evolución da polifonía: Ars Antiqua e Ars Nova. O Códice Calixtino.

3. A música profana. Xograres e goliardos. O fenómeno trobadoresco en España. A lírica galaico-portuguesa. Afonso X o Sabio.

Audición 1. Puer natus est (Introito gregoriano)

Audición 2. Gratulantes (Códice Calixtino)

Audición 3. Cantigas de Sta. María (Afonso X)

Audición 4. Ondas do mar do Vigo (M. Códax)

Tema 2: O RENACEMENTO.

1. A polifonía relixiosa. A música da Reforma e da Contrarreforma.

2. A música vocal profana: o madrigal e a chanson.

3. Principais polifonistas (Palestrina, Lasso e Victoria).

4. O Renacemento en España. A música vocal profana: vilancico e romance. principais compositores e obras.

5. A danza renacentista. Función social. Nacemento do ballet.

Audición 5. Matona mía cara (Orlando di Lasso)

Audición 6. Kyrie, Misa do Papa Marcello (G. P. da Palestrina)

Audición 7. Todos los bienes del mundo (J. del Encina)

Audición 8. Bourré, "Terpsichore" (M. Praetorius)

2º TRIMESTRE

Tema 3. O BARROCO.

1. A música no Barroco: características, periodización e escolas. Evolución da linguaxe expresiva.

2.. O nacemento da ópera: diferenciar as partes, principais compositores e obras.

3. Balé de cour. Comedia ballet.

4. A música e a relixión: cantata, oratorio e paixón.

5. As formas instrumentais: orixe, características e evolución.

Audición 9. Vi ricorda, "Orfeo, Favola in música" (C. Monteverdi)

Audición 10. Marcha para a cerimonia dos turcos, "O Burgués Xentilhome" (J. B. Lully)

Audición 11. Kommt, ihr tochter, Coro inicial, "Paixón segundo San Mateo" (J. S. Bach)

Audición 12. Alleluia, "O Mesías" (G. F. Haendel)

Audición 13. O Inverno, "As catro estacións" (A. Vivaldi)

Tema 4. O CLASICISMO.

1. Características da música no Clasicismo.
2. Música instrumental: a sonata, música sinfónica e de cámara.
3. Música vocal: a reforma de Gluck. Ópera bufa e ópera seria.
4. O ballet no clasicismo: o ballet de acción. Novos aspectos do espectáculo. Estética. Innovacións da posta en escena.

Audición 14. Sinf. N° 83, en SOL M, HOB. I/83 A Galiña; 1º Mov. (J. Haydn)

Audición 15. Pequena serenata nocturna, 4º Mov. Rondó-Allegretto. (W. A. Mozart)

Audición 16. Der Holle Rache. "A frauta encantada", Kv. 620. (W.A. Mozart)

Audición 17. Baile (Acto III, Escena 3ª), "Orfeo ed Euridice" (Ch.W. Gluck)

3º TRIMESTRE

Tema 5. O ROMANTICISMO

1. Características da música romántica.
2. O lied.
3. A ópera. Tendencias. Evolución da ópera como espectáculo.
4. O piano romántico: características, principais compositores e formas.
5. As formas sinfónicas: sinfonía, concerto e música programática. Compositores.
6. A orquestra romántica.
7. Nacionalismo e o Posromanticismo.
8. O rexurdimento musical en Galicia: música instrumental e vocal.
9. A música na España do século XIX. A zarzuela.
10. O balé romántico. Transición ao ballet académico.

Audición 18. Sinfonía N° 5 en DO M, OP. 67, 1º mov. (L. van Beethoven)

Audición 19. Nocturno, Op. 9, n° 2 (F. Chopin)

Audición 20. Libiamo. "A Traviata" (G. Verdi)

Audición 21. Preludio. "Os Mestres cantores de Nüremberg" (R. Wagner)

Audición 22. Margarida da rocha. D. 118. Lied (F. Schubert)

Audición 23. Negra Sombra. "Seis baladas galegas" (X. Montes)

Audición 24. A Revoltosa, Dúo de Felipe e Mari Pepa (R. Chapí)

Audición 25. Danza da fada Larpeirada, "O Crebanoces", (P. I. Tchaikovsky)

Tema 6. AS VANGUARDIAS

- 1.-O impresionismo. Características musicais e figuras representativas.
- 2.-Novas linguaxes no século XX: o século dos ismos: surrealismo, expresionismo etc. A evolución dos elementos da música.
- 3.-A Segunda Escola de Viena: o dodecafonismo. O neoclasicismo. Representantes principais da composición.
- 4 -Os ballets rusos. S. Diaghiliev. A danza moderna.

Audición 26. La Mer (C. Debussy)
Audición 27. Ionisation (P. Varese)
Audición 28. Tiento e batalla (C. Halffter)
Audición 29. Die Natch. "Pierrot Lunaire". (A. Schönberg)
Audición 30. Danza do muiñeiro,, "O chapeu de tres picos" (M. de Falla)
Audición 31. Vaticinios de primaveira. "A Consagración da Primaveira" (I. Strawinsky)

6. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

- Explicación por parte da profesora o dos alumnos, dos conceptos teóricos de cada unidade.
- Audicións de obras musicais, non so das que son obxecto de examen, senon doutras que sirvan para ilustrar parte dos conceptos explicados.
- Realización de comentarios de audicións musicais
- Exposición dos comentarios para contrastar opinións
- Traballo persoal de estudio

7. MATERIAIS CURRICULARES E RECURSOS DIDÁCTICOS

O material a utilizar para o desenvolvemento das clases será o que está disposición do profesorado na aula ca que conta o centro, e que consiste en: por un lado os recursos bibliográficos e discográficos existentes.

A aula de música conta na actualidade con uns 28 instrumentos Orff repartidos entre carrillons, xilófonos e metalófonos, a os que hay que engadir unha batería e todo o instrumental de pequena percusión: claves, maracas, triángulo, etc.

Ademáis temos cun canón proxector e un ordenador con materiais multimedia axustados aos contidos, un equipo de son e máis unha pizarra pautada, a común de tiza, unha guitarra e un piano eléctrico.

En canto aos libros de texto empregados, ao igual que en 1o de bach, o material utilizado serán apuntamentos que facilitará a profesora e material de apoio fotocopiado cando fose necesario.

Ademais a CIUG, colgou na súa páxina de Internet, as audicións que son obxecto de exame, así como os descritores de cada unha delas.

8. AVALIACIÓN:

A proposta de avaliación que presentamos é continua, formativa e integradora, e tomará como referente os criterios de avaliación que nós consideramos como **CONTIDOS MÍNIMOS**. A avaliación terá dúas vertentes fundamentais:

- **Avaliación cuantitativa:** baseada no nivel de coñecementos adquiridos e na consecución dos obxectivos nos seus aspectos conceptuais e procedimentales.
- **Avaliación cualitativa:** na que se terán en conta os seguintes factores: actitude (positiva, aberta, participativa, etc) esforzo, interese polo área, e asistencia a clase.

En todo caso, e para que o alumn@ teña unha calificación positiva, tendrá que:

Demostrar que posúe un certo dominio e equilibrio nas distintas destrezas que ten que resolver ao longo do curso. Este dominio terá que verse reflectido nas probas que ten que realizar ao longo de cada avaliación; de tal forma que as distintas partes deberán estar compensadas. O feito de obter unha cualificación moi baixa nunha delas determinará que o alumno non poida ser cualificado de xeito positivo.

Do mesmo xeito, será necesario que os alumn@s **haxan presentado as tarefas propostas polo profesorado a tempo**, e haber mostrado unha **actitude participativa, e colaboradora na clase**.

8.1 CRITERIOS DE AVALIACIÓN

- **Recoñecer** auditivamente e determinar a época ou cultura á que pertencen distintas obras musicais escoitadas previamente no aula, interesándose por ampliar as súas preferencias.
- **Recoñecer** as características máis relevantes das obras escollidas para cada período, os instrumentos típicos, textura etc. E dicir, ser quén de facer unha escoita activa.

Con este criterio trátase de comprobar en que medida o alumnado é capaz de relacionar as características que permiten situar no seu contexto unha obra musical e mostrar unha actitude aberta e respetuosa ante diferentes propostas. A avaliación realizarase a partir da audición de pezas musicais coñecidas polo alumnado ou, eventualmente, doutras con características moi similares que poidan identificarse con facilidade.

- **Identificar e describir**, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfico, corporal ou verbal), algúns elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición,

imitación, variación, etc.) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada.

Con este criterio trátase de avaliar a capacidade do alumnado para distinguir auditivamente algunhas das características relevantes dunha obra musical e para expresar o que recoñeceu a través de distintas linguaxes. O criterio aplicarase mediante a audición de diferentes exemplos, explicitando previamente cal ou cales son os elementos que se han de identificar e describir.

- Comunicar aos demais xuízos persoais achega da música escoitada.

Este criterio permite avaliar a capacidade para comparar e enjuiciar diferentes tipos de música. Ao mesmo tempo, permite valorar a asimilación dalgúns conceptos musicais básicos necesarios á hora de dar opinións ou «falar de música».

- Participar na interpretación en grupo dunha peza vocal, instrumental ou coreográfica, adecuando a propia interpretación á do conxunto e asumindo distintos roles.

Trátase de comprobar si o alumnado, independentemente do grao de desenvolvemento técnico alcanzado, participa activamente e con iniciativa persoal nas actividades de interpretación, actuando indistintamente como cantante, instrumentista, bailarín, director, solista, etc., intentando concertar a súa acción coa do resto do conxunto e colaborando na consecución duns resultados que sexan produto do traballo en equipo.

- Ler distintos tipos de partituras no contexto das actividades musicais do aula como apoio ás tarefas de interpretación e audición.

A través deste criterio trátase de comprobar o grado de comprensión dalgúns dos signos e símbolos usados para representar a música e a utilización funcional da lectura musical. O que se valora non é a capacidade para solfear, senón a destreza con que o alumnado se desenvolve na lectura unha vez creada a necesidade de apoiarse na partitura para interpretar unha peza musical ou para seguir mellor unha obra durante a audición.

- Relacionar a historia da música e da danza, así como as súas obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período.
- Identificar as circunstancias culturais ou sociolóxicas que poidan incidir no desenvolvemento evolutivo das épocas, os estilos ou os/as autores/as máis representativos/as da historia da música e da danza.

- Explicar, a partir dun exemplo proposto, a través dunha análise ou dun comentario, a utilización da música e da danza como soporte dun texto literario ou como medio de intensificación dramática en óperas, ballet, cine ou teatro.
- Manter unha actitude participativa, amosando interese e colaboración nas actividades e tarefas que se planteen ao longo do curso

8.2 PROCEDIMENTOS DA AVALIACIÓN

A asistencia regular a clase será imprescindible para aprobar a asignatura. Realizarase unha proba teórica por unidade, que constará dunha parte de coñecementos e teóricos e outra práctica.

O alumno será avaliado de forma continua, é dicir día a día, ao finalizar cada unha das clases, das unidades didácticas e ao finalizar o trimestre. Valorarase o progreso individual de cada alumno e do grupo tendo en conta os cambios que este vaia experimentando ao longo do curso, nivel de coñecementos, cambios de interese, de actitude etc.

A recolleita de información para devandita avaliación será constante e coherente recorrendo a procedementos habituais como:

- Observación: do grado do nivel de participación do alumno ao longo de todo o curso, non só en clases de tipo teórico senón tamén nas clases grupais, e nas actividades propostas.
- Revisión de cadernos (si fose necesario) para controlar a recolleita de información, facendo especial hincapié no tema dos contidos, limpeza, claridade, etc.
- Realización de tarefas, traballos monográficos xa sexa individuais o grupais nos que os alumnos investigarán sobre diferentes épocas, autores, estilos musicais, etc.
- Probas específicas de tipo teórico, o práctico. Nas teóricas se fará unha apreciación global do exame, atendendo a forma de expresión, utilización dunha terminoloxía musical axeitada, ortografía, caligrafía, etc..

As probas prácticas consistirán en interpretacións instrumentais individuais ou en grupo, lectura de notas o desenvolvemento de coreografías..

8.3 CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

- **Contidos Teóricos:** recollidos a través de probas escritas. Farase polo menos un exame trimestral dos contidos teóricos traballados na clase: **50% da nota.**

- **Contidos Prácticos:** referidos a exames de interpretacións de pezas cos instrumentos do aula, o as probas coreográficas, etc (no que caso de que o Departamento decida a montaxe do musical), estas probas supondrán un **50% da nota**.

En caso de que o Departamento decida a montaxe do musical, a nota deste bloque vendrá dada pola actitude que o alumn@ desenvolva cara a esta actividade ao longo do curso; tendo en conta a súa participación nas tarefas que se precisen, o seu traballo, e actitude en todo o que supón o desenvolvemento, a elaboración, e a posta en escena de dito montaxe.

A non realización/participación nalgúnha das dúas probas significará unha calificación negativa da materia.

Para que a asignatura sexa superada, esixirase ao alumno aprobar as tres avaliacións de forma independentemente. No caso de que estes requisitos non sexan cumpridos non se fará media co resto das avaliacións co cal o área será cualificada negativamente.

Se a algún alumno élle atopado material como cadernos, chuletas, fotocopias, etc. á hora de realizar algunha das probas específicas, a cualificación será a mínima; se se tratase dunha proba con carácter final considerárase que non superou devandita proba e por conseguinte quedará evaluado negativamente na materia.

Despois de cada unha das avaliacións, faráselles unha nova proba escrita de recuperación, a nota mínima que o alumno/a terá que ter para aprobar será de 5 puntos.

O proceso de avaliación terá en conta a diversidade do alumnado e adaptarase en cada caso ás necesidades individuais, facilitando actividades variadas e graduadas en dificultade acordes ás capacidades dos alumnos/as, ofrecéndolles apoio e reforzo ao longo da realización das mesmas.

Os procedementos de avaliación explicaránselle aos alumnos/as os primeiros días da clase e animaránselles a que os teñan por escrito no seu caderno para que poidan consultalos en caso de dúbidas ao longo do curso.

9. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

Adxúntase cadro para avaliar o proceso do ensino e apráctica docente

ELEMENTOS A AVALIAR	INDICADORES DE LOGRO			Resultado
	Non conseguido	Conseguido parcialmente	Totalmente conseguido	
Programación didáctica.	Non se adecúa ó contexto da aula.	Adecúase parcialmente ó contexto da aula.	Adecúase completamente ó contexto da aula.	
Medidas de atención á diversidade.	Non se adoptaron medidas de atención á diversidade adecuadas.	Identificáronse as medidas de atención á diversidade a adoptar.	Adoptáronse medidas de atención á diversidade adecuadas.	
Temas transversais.	Non se traballaron tódolos temas transversais na materia.	Traballáronse a maioría dos temas transversais na materia.	Traballáronse tódolos temas transversais na materia.	
Obxectivos da materia.	Non se alcanzaron os obxectivos da materia establecidos.	Alcanzáronse parte dos obxectivos da materia establecidos para o curso.	Alcanzáronse os obxectivos da materia establecidos para este curso.	
Competencias clave.	Non se desenvolveron a maioría das competencias clave relacionadas coa materia.	Desenvolvéronse parte das competencias clave relacionadas coa materia.	Logrouse o desenvolvemento das Competencias clave relacionadas con esta materia.	
Práctica docente.	A práctica docente non foi satisfactoria.	A práctica docente foi parcialmente satisfactoria.	A práctica docente foi satisfactoria.	
Materiais e recursos didácticos	Os materiais e recursos didácticos non	Os materiais e recursos didácticos foron	Os materiais e recursos didácticos foron	

ELEMENTOS A AVALIAR	INDICADORES DE LOGRO			Resultado
	Non conseguido	Conseguido parcialmente	Totalmente conseguido	
	foron os adecuados.	parcialmente adecuados.	completamente adecuados.	
Disribución de espazos e tempos	A distribución dos espazos e tempos non foi adecuada ós métodos didácticos e pedagóxicos utilizados.	A distribución dos espazos e tempos foi parcialmente adecuada ós métodos didácticos e pedagóxicos utilizados.	A distribución dos espazos e os tempos foi adecuada ós métodos didácticos e pedagóxicos utilizados.	
Métodos didácticos e pedagóxicos	Os métodos didácticos e pedagóxicos utilizados non contribuíron á mellora do clima da aula e do centro.	Os métodos didácticos e pedagóxicos utilizados contribuíron parcialmente á mellora do clima na aula e do centro.	Os métodos didácticos e pedagóxicos utilizados contribuíron á mellora do clima da aula.	
Resultados da avaliación	Os resultados da avaliación nesta materia non foron satisfactorios.	Os resultados da avaliación nesta materia foron moderados.	Os resultados da avaliación nesta materia foron satisfactorios.	

10. ACTIVIDADES DE SEGUIMIENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES

A coordinación e seguimento da avaliación das aprendizaxes do alumno que teña pendente de cursos anteriores a área de Música será responsabilidade do Departamento, e a calquera dos seus membros, deberán dirixirse todos aqueles alumnos que teñan problemas coa materia pendente.

No caso de que existan alumnos que xa non cursen esta materia no novo curso, o seguimento da súa aprendizaxe quedará nas mans do Xefe de Departamento de Música, e quedará controlado mediante reunións periódicas (se fose necesario) nas

que se comprobará a evolución da aprendizaxe e solucionaranse as posibles dúbidas que se presenten.

No resto de casos, (é dicir cando os alumnos si sigan cursando a materia de música no novo curso), será o profesor de área correspondente (ou a xefa de departamento na súa falta) o encargado de realizar un plan de actividades que sirvan de repaso, e de informar ao alumno de cales son esas actividades, os prazos de execución e as condicións de realización das mesmas. Aínda que a título xeral sinálase que calquera das actividades ou posibles traballos que mande este departamento serán presentados escritos a man (de puño e letra do interesado).

Calquera problema coa materia, o plan de actividades ou posibles dúbidas poderá ser consultado con calquera dos membros do Departamento.

Será condición indispensable para aprobar a materia que o alumno presente realizadas as actividades que se lle pediron antes de realizar as probas escritas. O non entregar devanditas actividades suporá o abandono da materia e o alumno quedará suspenso automaticamente.

Para ter unha proba obxectiva dos avances dos alumnos no proceso de aprendizaxe, este departamento, decidiu realizar:

-1ª de BACH: tres probas escritas teórico/prácticas, (as dúas primeiras con carácter parcial) unha en cada trimestre, datas a determinar, cuxos contidos mínimos aparecen fixados no punto de contidos mínimos de cada nivel.

A última destas probas terá un carácter final, de forma que aqueles alumnos que a superen positivamente e cumpran satisfactoriamente o plan de actividades proposto polo Departamento dentro dos prazos recomendados, serán avaliados positivamente.

Aqueles alumnos que non superen os dos primeiros parciais, tendrán a posibilidade de recuperarlos no último que se realizará no mes de Maio.

CRITERIOS DE SUPERACIÓN DE MATERIA PENDENTE

Considerarase que o alumno recuperou a materia pendente cando cumpra os seguintes requisitos que se pasan a citar:

- Cando o alumno supere positivamente as dous probas parciais, o a proba final, cunha nota equivalente ou superior a cinco.
- Haxa entregado satisfactoriamente o plan de actividades proposto polo Departamento, dentro dos prazos recomendados.

12. AVALIACIÓN INICIAL: MEDIDAS INDIVIDUAIS E COLECTIVAS QUE SE POIDAN TOMAR COMO CONSECUENCIA DOS SEUS RESULTADOS.

Para a avaliación do nivel destrezas e coñecementos do alumnado, nas primeiras semanas do curso, faránse probas escritas u orales para comprobar o seu nivel de coñecemento, xa que é importante planificar estratexias metodolóxicas e de seguimento dende o principio para poder abordar os problemas que xurdan ao longo do curso escolar..

Os obxectivos destas probas son: comprobar cal é o nivel xeral da clase na materia de Música, co fin de axustar na medida do posible, a programación as necesidades do alumnado.

Identificar aos alumnos/as que presentan máis problemas no proceso de aprendizaxe. Ter en conta a aquel alumnado con necesidades educativas, con altas capacidades e con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar, etc.

Saber as medidas organizativas a adoptar: Planificación de reforzos, ubicación e espazos, xestión de tempos grupais para favorecer a intervención individual.

12. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Posto que resulta inevitable atopar nun mesmo grupo alumnos coas mesmas capacidades, motivaciones e intereses, intentarase satisfacer na medida do posible as necesidades educativas individuais, tratando de dar reposta ás súas principais necesidades.

Cando e considere necesario, realizaranse adaptacións curriculares, modificando o material utilizado, método, tempos, actividades, etc, para intentar adaptarse ao nivel de cada alumno na medida do posible.

As actividades que se susciten deben situarse entre o que os alumnos xa saben facer de xeito autónomo e o que son capaces de facer coa axuda do profesor ou dos seus compañeiros, de forma que non sexan nin demasiado fáciles e por conseguinte pouco motivadoras para algúns alumnos, nin que estean tan afastadas do que poden realizar, o que lles resultaría igualmente desmotivador, e contribuiría a crear unha sensación de frustración nada favorable para a aprendizaxe.

Intentarase xa que logo atender á diversidade de distintas formas:

- Diversificando a información conceptual para que cada grupo de alumnos, segundo o criterio do profesor, poida elixir os máis adecuados.
- Asumindo a existencia de diferenzas no interior do grupo e propoñendo exercicios de diversa dificultade de execución.
- Sinalando cales son as actividades que se consideran realizables para a maioría.
- Facilitando unha avaliación individualizada na que se fixen as metas que o alumno ha de alcanzar a partir de criterios derivados da súa propia situación persoal.

MEDIDAS A TOMAR:

En relación cos contidos

- Coñecer o nivel inicial que trae cada alumno nos distintos bloques de contido del currículo; en especial, no coñecemento da linguaxe musical.
- Adaptar os contidos de forma individualizada, mediante a aplicación metodolóxica en cada caso, tendo en conta: O interese mostrado polo alumno, as posibilidades de alcanzar os obxectivos propostos no currículo, a metodoloxía participativa que tentará crear unha presión colectiva para os alumnos máis remisos ao esforzo que estimule a súa aprendizaxe.
- Controlar o ritmo de ensino-aprendizaxe para aqueles que teñen unha mellor capacidade, co fin de non prexudicar o seu avance intelectual e expresivo, e posibilitar ao máximo o aproveitamento das súas capacidades.
- Ter en conta os contidos básicos de cada unidade para establecer prioridades.

En relación coas estratexias didácticas:

- Diversificar as actividades de aprendizaxe, tanto en dificultade como en que se permitan distintas modalidades de aprender, tendo en conta os estilos de aprendizaxe.
- Agrupar aos alumnos de distintas formas na aula, de maneira que o traballo fágase individualmente ou en pequenos grupos heteroxéneos, utilizando os espazos de modo creativo e de modo que se favoreza a participación.

En relación coa avaliación:

- Establecer a avaliación inicial, como práctica habitual ao principio de curso.
- Ter en conta as actividades de avaliación sumativa, tendo unha gradación das actividades, que estableza unha diferenciación entre os diversos niveis de adquisición dos contidos da área.

- Propoñer uns obxectivos diferenciados segundo as posibilidades reais de desenvolvemento do alumno sobre todo naqueles casos en que se teñan alumnos de integración e de diversificación.

En relación coas actitudes

- Favorecer un espírito positivo e optimista resaltando os aspectos positivos dos coñecementos, que estimule a integración do grupo e o espírito de tolerancia.

13.. ELEMENTOS TRANSVERSAIS

De todos é sabida a importancia que os temas transversales teñen na educación dos nosos alumnos, por iso é polo que sexa tan conveniente traballálos dende todas as áreas.

No que respecta ao área de música, debido ao seu carácter interdisciplinar e globalizador e imposible facer unha programación dos temas transversais posto que son temas que se tocan ao longo do todo o curso e das distintas unidades didácticas., pero sí podemos indicar de que xeito contéplanse recóllense neste proxecto a través dous diferentes obxectivos e contidos.

A comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e da comunicación, o emprendemento serán etemas transversais a todas as unidades, xa que estos temas son a base para un óptimo desenvolvemento académico..

No ámbito da educación e a seguridade viaria, promoveranse accións para a mellora da convivencia e a prevención dos accidentes de tráfico, coa finalidade de que os/as alumnos/as coñezan os seus dereitos e deberes como usuarios/as das vías, en calidade de peóns, viaxeiros/as e condutores/as de bicicletas ou vehículos a motor, respecten as normas e os sinais, e se favoreza a convivencia, a tolerancia, a prudencia, o autocontrol, o diálogo e a empatía con actuacións adecuadas tendentes a evitar os accidentes de tráfico.

- **Educación moral e cívica:**

A música contribúe a fomentar actitudes de colaboración dado que require fundamentalmente o traballo en grupo e desenvolve a conciencia da tarefa colectiva, propiciando unha convivencia onde os conflitos e enfrontamentos individuais supéranse en beneficio dun esforzo común.

A educación na tolerancia fronte aos distintos estilos e expresións musicais, forma parte do modo que ten a música de educar para a convivencia.

Os problemas de contaminación acústica e as distraccións que poden ter a súa orixe no uso inadecuado da música mentres circulamos (xa sexa como peatones ou como condutores) poden ser tratados en relación cos contidos do área.

Así mesmo este tema, trabállase a través da: participación responsable nas actividades musicais; asunción do papel que a cada un adxudíqueselle; o respecto as normas establecidas, especialmente para as actividades en grupo; tomando conciencia e asumindo as propias limitacións e as alleas, achegando ideas e respectando as dos demais para conseguir un mesmo obxectivo entre todos, e incluso superando a timidez, etc.

- **Educación para a saúde:**

A música contribúe a crear hábitos de hixiene física e mental permitindo un desenvolvemento san, o aprecio do corpo e o seu benestar, unha mellor calidade de vida e unhas relacións interpersonales baseadas na autoestima das persoas.

Debemos educar ao neno para que coide os seus hábitos hixiénicos, e para que sexa consciente das condutas que poden prexudicar a súa saúde. Os contidos relativos á técnica vocal relaciónanse directamente con devandito tema transversal.

A actividade vocal e instrumental axudan ao alumno a mellorar de forma natural as súas funcións orgánicas (respiración, dominio e control corporal, etc) e facilitan a comprensión das diferenzas na formación e desenvolvemento das voces masculina e feminina durante a pubertad.

- **Igualdade entre os sexos:**

A propia natureza da música pon en evidencia moitas actitudes estereotipadas fronte aos papeis masculino e feminino; esta tendencia, que se manifesta noutras moitas situacións de interpretación, debe ser observada, e convenientemente tratada no aula para fomentar a participación de todos sen distinción ningunha.

A práctica vocal e instrumental proporciona unha excelente oportunidade para favorecer a tolerancia e o respecto mutuo entre o sexos, e cara ás capacidades dos demais compañeiros. Ademais, as coreografías, danza, canto e interpretación en grupo favorécese a igualdade, a convivencia e o traballo en equipo.

- **Educación para o consumidor:**

No aula débese fomentar o sentido crítico ante as continuas presións que se reciben por parte dos medios audiovisuais, especialmente a televisión.

Dende o área de música abordarase este tema mediante o estudo dos medios de comunicación e a influencia que exercen na nosa sociedade.

Ademais a educación musical pode servir para crear criterios de selección respecto de a adquisición de grabacións, instrumentos e asistencia a espectáculos; centrándose en mellorar o xuízo crítico dos alumnos/as sobre o fenómeno musical en canto á calidade do mesmo á marxe dos intereses comerciais tan fortes neste terreo.

Así mesmo, ensinarase aos alumnos a discriminar os múltiples intereses que confluyen no consumo habitual de música e reforzar as opcións persoais ben fundamentadas.

- **Educación ambiental:**

A forte invasión sonora que produce a nosa contorna fai necesaria unha toma de conciencia da mesma que evite as repercusións negativas do abuso sonoro. O respecto ao espazo sonoro dos demais e o uso correcto das fontes de son proporcionan un ámbito de traballo moi necesario no aula.

A música contribúe á conservación do medio ambiente desde a necesidade de identificar os problemas provocados polo ruído, a contaminación acústica, e o uso indiscriminado da música.

- **Educación para a convivencia:**

O área de música permite suscitar un elevado número de contidos actitudinales baseados no respecto aos gustos musicais dos demais, dádonos a oportunidade de presentar e respectar opinións de todo tipo en debates relacionados co feito musical e participar en actividades que nos permitan exercitar as normas de convivencia baseadas no respecto aos demais, o material do aula, etc.

- **Educación para a paz:**

A música converteuse nun vínculo internacional entre as xeracións e países. A comprensión das culturas alleas a través da audición, a práctica musical, etc, así como a análise das distintas funcións sociais da música en cada cultura, proporciona os criterios necesarios para comprender mellor aos demais e dese modo a nós mesmos, abrindo así canles de comunicación que nos acheguen a outros pobos.

14. CONTRIBUCIÓN DO DEPARTAMENTO AO PROXECTO LECTOR

A lingua como instrumento de comunicación, de mensaxes orais que se intercambian en situacións comunicativas diversas é unha constante nas clases de música, nas explicacións sobre cómo interpretar partituras, enunciado de normas para compoñer, improvisar, tocar, cantar, actuar en conxunto, etc.

Outras funcións da linguaxe, como son dialogar, expresar pensamentos, emocións, opinións, formarse un xuízo crítico e ético, acádase nas clases de música mediante a exposición das características musicais presentes nas audicións, enmarcando a obra, así como mediante a expresión dos propios gustos, a través da elaboración de opinións fundadas, xuízos de valor e mesmo aprendendo a utilizar os termos axeitados para describir unha determinada peza musical.

Nas clases de música a linguaxe utilízase como instrumento de representación, comprensión e interpretación da realidade, de construción e comunicación do coñecemento e de organización do pensamento a través da lectura comprensiva dos textos explicativos da materia, onde se tratan os contidos teóricos referidos ao uso e interpretación da simboloxía da linguaxe musical, ao coñecemento de estilos e etapas creativas, á ciencia organolóxica, ou mesmo a través do procesamento da información que se difunde sobre intérpretes e compositores.

A través da lectura comprensiva dos enunciados das actividades propostas, e da lectura dramatizada de libretos operísticos ou zarzuelísticos e das letras de cancións, se desenvolve esta competencia básica.

Moitos dos contidos da asignatura trabállanse visualizando películas e documentais e traballando os contidos de maneira oral e escrita, dado que moitos destes materiais audiovisuais están en inglés subtulado, se traballa tamén o uso funcional dunha lingua estranxeira.

Durante as clases adócanse alomenos dez minutos á lectura comprensiva de textos nos que se expoñen polo xeral os contidos propios da materia. Trala lectura, os alumnos responden oralmente ou por escrito a cuestións sinxelas, a través das que relacionan e explican o fragmento de texto lido na clase.

Todas as actividades propostas na clase, constan dun enunciado que teñen que ler e entender para poder solventar axeitadamente.

Do mesmo xeito, este Dpto colabora co centro no seu propio proxecto lector que inclúe 20 min de lectura silenciosa na aula que van distribuíndose por semanas e de forma alterna nas distintas horas de clase

Da meirande parte das cancións rock e pop propostas adxuntamos as letras, que os alumnos seguen para comprender o significado e o sentido da música, polo que trabállase tamén unha lingua extranxeira, en concreto, o inglés.

15. CONTRIBUCIÓN DO DEPARTAMENTO AO PLAN TIC

A gran oferta de fontes de información dixital, especialmente a través de Internet, enfrontáanos como docentes á necesidade de dotar aos alumnos dunha serie de coñecementos que vaian máis alá da habilidade tecnolóxica que, doutra banda, adoitan dominar mellor que nós.

Na actualidade faise imprescindible a familiarización do alumnado co manexo e lectura de publicacións dixitais e coa consulta de fontes de información electrónica en todas as áreas do currículo. Dende a área de música, os tipos de actividades que se lles poden propor son moi variadas e poden orientarse ás tres fases do tratamento da información:

- **Consultar información electrónica.**, é dicir a través de internet xa sexa enciclopedias dixitais; páxinas web dun tema concreto, seleccionar as máis interesantes; buscar nos catálogos de bibliotecas existentes na rede, etc.
-
- **Elaborar a información** obtida mediante diferentes técnicas de traballo intelectual (clasificación, selección, comparación, resumo, redacción de textos, creación de gráficos ou imaxes, etc.) e mediante diferentes ferramentas (procesador de textos, presentacións power point, etc).
- **Exposición do resultado** a outros. Os alumnos poden difundir os seus textos e traballos xa sexa en papel ou en formato dixital, mediante presentacións, edición de páxinas web, blogs, etc. Desta maneira poderemos aproveitar o canón que se instalou recentemente na aula.

16. CONTRIBUCIÓN DO DEPARTAMENTO AO PLAN DE CONVIVENCIA

Dende esta área téntarase contribuir na medida do posible ao desenvolvemento do plan de convivencia do centro, e por iso, se traballarán os seguintes aspectos:

- Xerar un ambiente escolar rico, libre, estimulante e de colaboración entre todos os membros da comunidade educativa.
- Informar sobre as normas correctas de comportamento e respecto, así como dos criterios de cualificación e os mínimos esixibles.
- Reflexionar colectivamente sobre os posibles problemas, estimulando a comunicación entre os membros da comunidade, intentando chegar sempre a consensos razoables e suxeitos a norma.

- Crear un clima de respecto e colaboración á hora de facer o traballo individual ou en equipo, así como fomentar actitudes de respecto e coidado co material del aula o el mobiliario.
- Intentar detectar canto antes os posibles problemas de acoso na aula (xa sexa este de forma evidente o máis ben súbtil) que teñen como orixe a pertenza a unha minoría étnica, ou relixiosa ou ben causado por eivas de orixe físico, diferenzas motoras ou psíquicas.
- Combater e sancionar todo tipo de comportamento violento, daniño discriminatorio o perxudicial para o alumnado e profesorado.
- Aplicar sancións pertinentes e establecer por norma o protocolo cando proceda.

17. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS Y EXTRAESCOLARES

No apartado de actividades extraescolares previstas para o vindeiro curso, este departamento, a pesar do esforzo que supone, continúa apostando pola vital importancia que ten para o aprendizaxe dos alumnos a asistencia destes a calquer tipo de evento musical, en directo, e por iso, ten prevista a súa participación nen calquer tipo de eventos deste tipo que poidan ir surxendo ao longo do curso.

No **1er trimestre** temos prevista unha excursión á Catedral de Santiago de Compostela en colaboración co Departamento de Xeografía e Historia, para ver a reconstrucción do Pórtico da Gloria, que é unha das fontes iconográficas máis representativas que temos para coñecer os instrumentos mediavais

No **2o trimestre** ao igual que o ano pasado, faremos unha visita a **Visita a Seivane** actividade prevista para o alumnado de 3º da ESO no mes de Febreiro/Marzo aproximadamente (data aún por determinar).

Asímesmo, no **3er trimestre**; igual co ano pasado, intentarásese organizar o **Musical**, coa participación do alumnado de 4º, 1º e 2º de Bach, si bien e necesario contar para iso coa predisposición do alumnado e tamén dos compañeiros doutros departamentos que poidan axudar na súa realización.

Aínda que estas actividades no sexan obrigatorias, e conveniente a participación do alumnado nelas pola súa finalidade didáctica, polo que a non participación, será penalizada coa realización dun traballo compensatorio o calquer outro tipo de actividade.

18. MECANISMOS DE REVISION, AVALIACION E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.

Considerarase conforme a programación se se cumpre ao menos un 75% dos contidos programados ao principio do curso.

Se non hai unha desviación na programación por avaliación máis aló dun 20% dos contidos programados.

Sería igualmente conforme ou válida a programación, aínda que non se acadase o 75% antedito, se as razóns ou motivos son de carácter externo: perdas de horas de clase por razóns de diversa índole; ou se os niveis iniciais dos alumnos, especialmente nos aspectos de carácter lingüístico nas súas linguas maternas, se non se cumpren os ritmos de adquisición dos contidos previstos ou se o seu baixo nivel de cumprimento é atribuíble claramente a unha falta de implicación e traballo do alumnado.

Sería conforme aínda que non se levaran a cabo as actividades extraescolares programadas no caso de que non se realizasen por razóns alleas a nós, ou pola baixa participación do alumnado nas mesmas ou o excesivo custo económico que implicasen.

20. CONSTANCIA DE INFORMACIÓN AO ALUMNADO

A principio de curso explicase aos alumno os aspectos máis relevantes da programación, e así mesmo se lles entregará un extracto da devandita programación que pegarán na primeira folla do caderno no que se lles informa de cales son os contidos mínimos, e os criterios de avaliación e cualificación para cada curso. Así mesmo este extracto colgarase na páxina web do centro de xeito que tantos alumno como pais teñan acceso a el cando cumpra.

Desta forma garantimos que tanto alumnos como pais/nais sexan informados correctamente dos aspectos máis relevantes da materia.